

ข้าวพันธุ์สามเดือน

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วิทยาเขตชุมพร)
ที่อยู่ เลขที่ 1 ซ.ฉลองกรุง 1 เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520
โทรศัพท์ 0 2329 8212-13

แหล่งที่มาและประวัติ

ข้าวพันธุ์สามเดือน เป็นข้าวไร่ที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมพันธุ์ข้าวไร่ในจังหวัดชุมพร ปี พ.ศ. 2543 ได้รับการยืนยันจากกำนันตำบลหินแก้วอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร (นายบุญเลิศ ศรีชาติ อายุ 64 ปี) ว่าเป็นพันธุ์ข้าวไร่พื้นเมืองที่ใช้ปลูกในท้องที่ของจังหวัดชุมพรมาเป็นเวลานานตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ยาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ได้รวบรวมพันธุ์มาปลูกศึกษาพันธุ์ จากการศึกษา พบลักษณะพันธุ์ปน พันธุ์ไม่บริสุทธิ์ และมีคุณภาพไม่ดี และในปี พ.ศ. 2548-2550 ได้นำเมล็ดพันธุ์สามเดือนมาปลูกคัดเลือกพันธุ์โดยวิธีคัดรวมหรือการคัดเลือกเป็นหมู่เพื่อจะได้พันธุ์ที่มีหลายยีน โนไทฟ์ ทำให้ทนทานต่อสภาพแวดล้อมและมีอัตราปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้สูง โดยคัดเลือกต้นที่ไม่แข็งแรง มีการเจริญเติบโตไม่ดี และมีลักษณะแตกต่างจากประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุด (off-type) ออกไปจากแปลงปลูก จากต้นที่ผ่านการคัดเลือกทั้งหมดจะเลือกต้นที่ดีที่สุดจำนวน 30% ของประชากร ทำการศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ ปี พ.ศ. 2551 ตรวจสอบผลผลิตและลักษณะอื่น ๆ โดยใช้แผนการทดลอง ในสถาบันฯ วิทยาเขตชุมพร ตำบลหินแก้ว อำเภอท่าแซะ และอำเภออื่น ๆ จังหวัดชุมพร ทำการขยายเมล็ดพันธุ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2552

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชนิดพืช/ประเภท ข้าวไร่ไวต่อช่วงแสงปานกลาง ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oryza sativa* L.

ลักษณะทางสัณฐานวิทยาและลักษณะทางการเกษตร

อายุถึงวันออกดอก 50%	: 78 วันหลังงอก
อายุเก็บเกี่ยว	: 108 วันหลังงอก
ลำต้น : ทรงกอ (ระยะออกดอก50%)	: ตั้งตรง
ความสูง (ถึงปลายรวง)	: 88.48 ซม.
สีปล้อง (ระยะออกดอก50%)	: เหลืองอ่อน
ความแข็ง (หลังออกดอก 20 วัน)	: ไม่ลึ้ม
ใบ : สีใบ (ระยะแตกกอเต็มที่)	: เขียว
สีของกาบใบ (ระยะแตกกอเต็มที่)	: เขียว
มุมปลายใบ (ระยะแตกกอเต็มที่)	: ตั้ง

การมีขนของแผ่นใบ (ระยะแตกกอเต็มที่)	: มีขน
ความยาว (ระยะออกดอกแล้ว 20 วัน)	: 53.2 ซม.
ความกว้าง (ระยะออกดอกแล้ว 20 วัน)	: 1.5 ซม.
การแก่ของใบ (ระยะเก็บเกี่ยว)	: ปานกลาง

ลินใบ : (ระยะแตกกอ)

สี	: ขาว
รูปร่าง	: 2 แฉก
ความยาว	: 2.5 ซม.

หูใบ : สีเหลืองน้ำตาลอ่อน

ข้อต่อใบ : เหลือง

ใบธง : มุมใบธง : ตั้งตรง

ความยาว : 29.5 ซม.

ความกว้าง : 1.7 ซม.

รวง : ความยาว (ระยะเก็บเกี่ยว) : 25.75 ซม.

ลักษณะของรวง (ระยะออกดอก 20 วัน) : รวงแน่น

การแตกกระแฉ่ (ระยะออกดอก 20 วัน) : ระแฉ่ห่าง

การยึดของคอรวง (ระยะออกดอก 20 วัน) : คอรวงยาว

จำนวนเมล็ดดีต่อรวง : 231 เมล็ด

การติดเมล็ด (ระยะเก็บเกี่ยว) : ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

การร่วงของเมล็ด (ระยะเก็บเกี่ยว) : ร่วงมาก

การนวด (ระยะเก็บเกี่ยว) : นวดง่าย

จำนวนรวงต่อกอ : 9-11 รวง

ดอก : (ระยะออกดอก50%)

สียอดเกสรตัวเมีย : เขียวอ่อน

สีของปลายยอดดอก : ม่วง

เมล็ด : (ระยะหลังเก็บเกี่ยว)

หางข้าว : มี

สีของยอดเมล็ด : เหลือง

ขนบนเปลือกเมล็ด : มีขน

ความยาวของกลีบรองดอก : 0.15 ซม.

สีของกลีบรองดอก : เขียวอ่อน

ระยะพักตัว : 4-5 สัปดาห์

คุณภาพเมล็ด

คุณภาพทางกายภาพ

สีของเปลือกเมล็ด : เหลือง

สีของข้าวกล้อง : ขาว

ชนิดของข้าว : ข้าวเจ้า

การเป็นท้องไข : มีน้อย

ขนาดของข้าวเปลือก : ยาว 0.93 ซม.

กว้าง 0.30 ซม.

หนา

ขนาดของข้าวกล้อง : ยาว 0.80 ซม.

กว้าง 0.28 ซม.

หนา 0.19

รูปร่าง (ข้าวกล้อง) : ค่อนข้างสั้น

น้ำหนักข้าวเปลือก 1000 เมล็ด : 24.82 กรัม

ความหอม : มีกลิ่นหอม

ลักษณะประจำพันธุ์ดีเด่น

ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี ทนแล้ง เหมาะสำหรับปลูกเป็นข้าวไร่ในภาคใต้ และปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และไม้ผล การชูรวงดี คอรวงยาวเหมาะสำหรับเก็บเกี่ยวด้วยกะ ต้านทานโรคไหม้ มีกลิ่นหอม คุณภาพการสีดี เมล็ดค่อนข้างสั้น เหมาะสำหรับปลูกในระบบเกษตรอินทรีย์ โดยทำเป็นข้าวกล้อง ข้าวซ้อมมือ มีปริมาณธาตุเหล็ก 27.19 มิลลิกรัมต่อ กิโลกรัม

พื้นที่แนะนำ

แนะนำให้ปลูกเป็นข้าวไร่ โดยปลูกบนที่ดอน หรือที่ราบสูง ไม่มีน้ำขัง

ภาพแสดงลักษณะข้าวพันธุ์สามเดือน